

Finantspädevuste ja rahatarkuse arendamise kompetentsikeskus

Vaheraporti lisa:

Rahatarkuse õpiväljundid ja nende valideerimine

30.12.2025

Töö tellija:

Rahandusministeerium

Töö teostaja:

Majandusanalüüsi ja rahanduse instituut
Tallinna Tehnikaülikool

Vastutav täitja: Tõnn Talpsepp, PhD

Tallinnas 2025

Sisukord

<i>Sissejuhatus</i>	3
1 <i>Kursuse ülesehitus ja taust</i>	4
2 <i>Õpiväljundid teemade lõikes</i>	5
2.1 Finantsplaneerimine	5
2.2 Eelarve koostamine ning isiklikud finantsaruanded	5
2.3 Finantseesmärkide seadmine	6
2.4 Rahatarkuse psühholoogilised aspektid	6
2.5 Finantsarvutused	6
2.6 Säästmine	7
2.7 Laenu ja krediit (finantstooted)	7
2.8 Investeeringuga alustamine	7
2.9 Kinnisvara.....	8
2.10 Pension	8
2.11 Elumuutvad sündmused	9
2.12 Didaktilised õpiväljundid	9
3 <i>Valideerimistulemused</i>	10
3.1 Tagasiside ülevaade	10
3.2 Teemade olulisus ja käsitlemise sügavus	10
3.3 Kitsaskohad ja arendusvajadused	11
3.4 Õppekavade juhtide sisend.....	12
4 <i>Järeldused ja soovitus</i>	14
4.1 Valideerimistulemustel baseeruvad järeldused.....	14
4.2 Soovitused rahatarkuse teemalise didaktika kursuse arendamiseks:	15
4.3 Programmijuhtide vaade	15
4.4 Õpetajate vaade.....	15
4.5 Õpiväljundite disaini järeldused	16
4.6 Soovitused edasiarenduseks	16

Sissejuhatus

Käesolev raport on koostatud Rahandusministeeriumi projekti „Finantspädevuste ja rahatarkuse arendamise kompetentsikeskus“ raames ning keskendub rahatarkuse õpetamise õpiväljundite sõnastamisele kõrgkooli tasandil. Raport annab sisendi neile, kes soovivad edaspidi õpetajatele või pedagoogika tudengitele suunatud rahatarkuse kursust õpetada.

Õpiväljundite valideerimine põhineb Tallinna Tehnikaülikoolis 2025. aastal läbi viidud täiendõppe kursusel „Õpetaja finantspädevus ja rahatarkuse didaktika“ (4 EAP), millest võttis osa 18 õpetajat ning tagasisidet andis 7 osalejat. Lisaks on arvesse võetud intervjuude käigus kogutud sisend praktiseerivatelt õpetajatelt ning pedagoogikat õpetavate ülikoolide õppekavade juhtidelt.

Raport on struktureeritud järgmiselt: esimeses peatükis antakse ülevaade kursuse ülesehitusest, teises peatükis esitatakse õpiväljundid teemade lõikes, kolmandas peatükis analüüsitakse valideerimistulemusi ning neljandas peatükis tehakse kokkuvõte ja antakse soovitusel edasisteks arendusteks.

1 Kursuse ülesehitus ja taust

Õpiväljundite testimiseks ning valideerimiseks viidi sügissemestril 2025 TalTechis läbi täiendõppe kursus „Õpetaja finantspädevus ja rahatarkuse didaktika“. Kursus on kavandatud mahuga 4 EAP ning koosneb kahest peamisest moodulist:

1. **Eraisiku rahanduse moodul (3 EAP)** – 8 loengut, mis katavad isikliku rahanduse põhiteemasid
2. **Rahatarkuse didaktika moodul (1 EAP)** – 3 seminari pedagoogiliste meetodite ja õpetamispraktika kohta

Kursuse sihtrühmaks on tegevõpetajad ning pedagoogika tudengid, kes soovivad omandada pädevusi rahatarkuse teemade õpetamiseks erinevates kooliastmetes, sh kutseharidus. Kursuse ülesehitus lähtub põhimõttest, et efektiivne rahatarkuse õpetamine eeldab nii valdkondlikke erialateadmisi kui ka didaktilisi oskusi nende teadmiste eakohaseks edastamiseks. Õppekavade juhtide tagasiside kohaselt on oluline, et pedagoogidel oleks tugev finantsteadmiste baas enne didaktiliste aspektide juurde asumist.

2 Õpiväljundid teemade lõikes

Käesolevas peatükis on esitatud õpiväljundid struktureeritult teemade kaupa. Iga teema juures on toodud nii sisulised õpiväljundid (mida õppija teab ja oskab) kui ka didaktilised õpiväljundid (kuidas õppija suudab teadmisi edasi anda). Didaktilised õpiväljundid on lisatud peale valideerimisprotsessi lõppu. Projekti käigus läbiviidud pilootprojekti raames oli didaktikat puudutavad õpiväljundiks: „oskab rakendada erinevaid didaktilisi võtteid ja õppemetoodikaid rahatarkuse teemade selgitamisel“.

2.1 Finantsplaneerimine

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- mõistab finantsplaneerimise olemust ja tähtsust isiklikus rahanduses;
- oskab koostada lühiajalisi (kuni 1 aasta) ja pikaajalisi (5+ aastat) finantsplaane;
- analüüsib enda ning leibkonna finantsolukorda terviklikult.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab selgitada finantsplaneerimise põhimõtteid eakohaselt;
- suudab luua praktilisi harjutusi finantsplaneerimise õpetamiseks erinevates vanusegruppides.

2.2 Eelarve koostamine ning isiklikud finantsaruanded

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- mõistab eelarve koostamise põhimõtteid ja struktuuri;
- oskab kategoriseerida sissetulekuid ja väljaminekuid;
- oskab koostada isiklikku sissetulekute ja väljaminekute aruannet ja bilanssi;
- oskab analüüsida eelarve täitmist ja teha korrekture.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab õpetada eelarvestamist praktiliste näidete ja harjutuste kaudu;
- suudab kohandada eelarvestamise õpetust vastavalt õpilaste vanusele (taskurahast pere-eelarveni).

2.3 Finantseesmärkide seadmine

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- tunneb SMART-eesmärkide metoodikat finantskontekstis;
- oskab eristada lühi-, kesk- ja pikaajalisi finantseesmärke;
- oskab koostada tegevuskava eesmärkide saavutamiseks.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab juhendada õpilasi isiklike finantseesmärkide seadmisel;
- suudab siduda finantseesmärkide teemat motivatsiooni ja enesejuhtimisega.

2.4 Rahatarkuse psühholoogilised aspektid

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- mõistab käitumusliku rahanduse põhikontseptsioone;
- tunneb levinumaid kognitiivseid kõrvalekaldeid finantsotsuste tegemisel;
- mõistab emotsioonide mõju rahakäitumisele.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab selgitada psühholoogilisi tegureid eakohaselt ja seostada neid praktiliste näidetega;
- suudab kasutada interaktiivseid meetodeid teadlikkuse tõstmiseks rahakäitumise mõjutajate osas.

2.5 Finantsarvutused

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- oskab arvutada lihtintressi ja liitintressi;
- oskab arvutada raha ajaväärtust (nüüdisväärtus, tulevikuväärtus);
- oskab teha laenuarvutusi (annuiteet, maksegraafikud);
- oskab kasutada tabelarvutustarkvara finantsarvutuste tegemiseks.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab valida eakohase keerukusega arvutusülesandeid erinevates kooliastmetes;
- suudab lõimida finantsarvutusi matemaatikaõppega ja näidata nende praktilisi rakendusi.

2.6 Säästmine

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- mõistab säästmise põhimõtteid ja tähtsust finantsilise turvalisuse loomisel;
- tunneb erinevaid säästmisvõimalusi ja -instrumente (hoiused, kogumiskontod);
- oskab arvutada säästmiseesmärkide saavutamiseks vajalikke summasid;
- mõistab hädaabi reservi kontseptsiooni ja vajalikkust.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab motiveerida õpilasi säästma läbi praktiliste näidete ja visualiseeringute;
- suudab kasutada mängulisi meetodeid säästmisharjumuste kujundamisel.

2.7 Laenud ja krediit (finantstooted)

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- tunneb erinevaid laenu- ja krediitooteid (tarbimislään, hüpoteeklaen, krediitkaart, järelmaks);
- mõistab intressimäära, krediidi kulukuse määra ja muude laenuitingimuste tähendust;
- oskab võrrelda erinevaid laenupakkumisi ja hinnata nende sobivust;
- mõistab vastutustundliku laenamise põhimõtteid ja ülemäärase võlgnevuse riske.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab selgitada laenude ja krediidi olemust eakohaselt, vältides hirmutamist, kuid rõhutades vastutustundlikkust;
- suudab kasutada näiteid ja simulatsioone laenuotsuste tagajärgede illustreerimiseks.

2.8 Investeerimisega alustamine

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- tunneb investeerimise põhimõisteid (aktsia, võlakiri, fond, ETF, hajutamine);
- mõistab riski ja tootluse suhet ning erinevate varaklasside omadusi;
- oskab selgitada liitintressi efekti ja pikaajalise investeerimise eeliseid;
- tunneb investeerimiskonto avamise ja kasutamise põhimõtteid Eestis.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab selgitada investeerimise kontseptsioone eakohaselt;
- suudab kasutada visualiseeringuid ja simulatsioone (nt liitintressi kalkulaatorid) huvi tekitamiseks.

2.9 Kinnisvara

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- mõistab kinnisvara omamise ja üürimise finantsilisi aspekte;
- tunneb kodu ostmisega seotud kulusid (omafinantseering, laenukulu, notaritasu, kindlustus);
- mõistab kinnisvara kui investeeingu eripärasid.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab tuua praktilisi näiteid ja luua diskussiooni kodu omamise vs üürimise teemal;
- suudab siduda kinnisvara teemat eelarvestamise ja pikaajalise planeerimisega.

2.10 Pension

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- tunneb Eesti pensionisüsteemi ülesehitust (I, II, III samm);
- mõistab pensioniks säästmise vajalikkust ja varases eas alustamise eeliseid;
- oskab arvutada tulevast pensioni säästmise sisendite baasil;
- mõistab pensionifondide valikuga seotud aspekte.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab teha pensioniteema noortele asjakohaseks läbi praktiliste näidete ja tulevikustsenaariumide;
- suudab selgitada pensionisammaste süsteemi lihtsalt ja arusaadavalt.

2.11 Elumuutvad sündmused

Sisulised õpiväljundid:

Kursuse läbinu:

- mõistab erinevate elusündmuste (abielu, laste sünd, lahutus, töökaotus, pärimine) finantsilisi tagajärgi;
- oskab planeerida finantsilist ettevalmistust olulisteks elumuutusteks;
- tunneb kindlustuse rolli riskide maandamisel;
- mõistab testamendi ja pärimise põhitõdesid.

Didaktilised õpiväljundid:

- oskab käsitleda elumuutvate sündmuste teemat taktitundeliselt ja eakohaselt;
- suudab kasutada juhtumianalüüse ja stsenaariumipõhist õpet.

2.12 Didaktilised õpiväljundid

Kursuse läbinu:

- oskab koostada rahatarkuse õppematerjale ja tunnikavasid;
- oskab kasutada aktiivõppemeetodeid rahatarkuse õpetamisel;
- oskab diferentseerida õpet vastavalt õpilaste vanusele ja eelteadmistele;
- tunneb digipõhiseid tööriistu rahatarkuse õpetamiseks;
- oskab lõimida rahatarkust teiste õppeainetega (matemaatika, ühiskonnaõpetus, inimeseõpetus);
- oskab hinnata õpilaste rahatarkuse alaseid teadmisi ja oskusi.

3 Valideerimistulemused

3.1 Tagasiside ülevaade

Õpiväljundite esialgseks valideerimiseks kasutati kahte peamist sisendit:

- kursuse lõpetanute tagasisideküsitlus;
- intervjuud õpetajate, ülikoolide programmijuhtide ja finantsmõjuisikutega.

Valideerimistulemused on „esialgsed“: need annavad suuniseid ainekava arendamiseks ja õpiväljundite täpsustamiseks, kuid ei võimalda väikese valimi tõttu teha üldistusi kogu sihtrühmale. Vastajate profiil oli mitmekesine:

- **Õpetatavad ainevaldkonnad:** majandus ja ettevõtlus, rahatarkus, võõrkeeled, matemaatika, füüsika, inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus
- **Kooliastmed:** I–III kooliaste, gümnaasium, kutseharidus
- **Kogemus:** 3–10 aastat (43%) ja 11–20 aastat (57%)
- **Varasem rahatarkuse õpetamise kogemus:** vähesel määral (43%), regulaarselt (43%), eraldi kursusena (14%)

Koondnäitajad:

- Keskmise enesekindluse finantskirjaoskuse õpetamisel pärast kursust: **8,29/10**
- Keskmise soovitusindeksi teistele õpetajatele: **8,43/10**

3.2 Teemade olulisus ja käsitlemise sügavus

Vastajad hindasid iga teema puhul kahte aspekti: (1) kas teema on õpetaja ettevalmistuses oluline ning (2) kas kursus käsitles teemat piisava sügavusega. Allpool on toodud kokkuvõtte.

Teema	Olulisus	Käsitlemise sügavus
Finantsplaneerimine	Kõrge	Piisav
Eelarve koostamine	Kõrge	Piisav
Finantseesmärkide seadmine	Kõrge	Piisav
Psühholoogilised aspektid	Keskmine-kõrge	Vajab täiendamist
Finantsarvutused	Keskmine-kõrge	Kohati liiga põhjalik

Säästmine	Kõrge	Piisav
Laenud ja krediit	Kõrge	Piisav
Investeeringimine	Kõrge	Piisav (lisada analüüsi)
Kinnisvara	Kõrge	Piisav
Pension	Kõrge	Piisav
Elumuutvad sündmused	Kõrge	Piisav

Peamised tähelepanekud tagasisidest:

1. **Psühholoogiliste aspektide teema** vajab täiendamist ja tugevamat seostamist praktiliste näidetega. Vastajad märkisid: „Psühholoogia osa peaks täiendama“ ja „psühholoogia osa peaks olema selgelt ja tähenduslikult teemadega seotud.“
2. **Finantsarvutuste teema** puhul märgiti, et mõned arvutusülesanded olid üldhariduskooli kontekstis liiga keerulised: „Praktilised ülesanded tootlikkuse arvutamiseks olid kohati liiga keerulised.“
3. **Investeeringimise teema** juures sooviti lisada varaklasside analüüsi: „Lisaks võiks olla ka varaklasside analüüsi, et milliseid numbreid vaadata ja kuidas numbreid analüüsida.“
4. **Didaktika osa** sai kõige kriitilisemat tagasisidet. Mitmed vastajad leidsid, et didaktiline pool jäi nõrgaks ja vajab olulist arendamist: „Didaktiline osa peaks olema palju põhjalikum ja läbi mõeldud.“

Üldiselt pidasid osalejad kõiki käsitletud finantsteemasid õpetaja ettevalmistuses oluliseks (keskmine hinnang "Väga oluline" või "Oluline"). Eriti kõrgelt hinnati finantsplaneerimise, eelarve ja investeeringimise teemaplokke, kus rahulolu sisu põhjalikkusega oli 100%.

3.3 Kitsaskohad ja arendusvajadused

Vaatamata kõrgele üldhinnangule tõi kvalitatiivne tagasiside välja vajaduse muuta kursuse ülesehitust didaktika kasuks.

Didaktika osakaal: Valdav osa vastanutest (**71%**, ehk 5 vastajat 7-st) leidis, et finantsteadmiste ja didaktika proportsioon peaks olema pigem **50/50** või **60/40**, mitte praegune ca 80/20. Osalejad märkisid, et finantsosa oli väga põhjalik, kuid didaktika jäi napiks. "Didaktiline osa peaks olema palju põhjalikum... Hetkel rahatarkuse osa oli väga põhjalik, aga didaktika osa mitte."

Praktilisus ja eakohasus: Õpetajad tundsid puudust konkreetsetest tööriistadest ja näidetest, mis oleksid seotud riikliku õppekava ja kooliõpikutega (nt kuidas õpetada laenuintressi 7. klassi matemaatikatunnis). Ülikooli tasemel arvetusi peeti koolikontekstis kohati liiga keeruliseks.

Psühholoogia rakendamine: Sooviti, et psühholoogia moodul oleks vähem teoreetiline ja rohkem seotud õpilaste käitumise suunamisega ja tähendusloome tekitamisega.

3.4 Õppekavade juhtide sisend

Intervjuude käigus kogutud tagasiside pedagoogikat õpetavate ülikoolide (Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool) õppekavade juhtidelt toob esile järgmised olulised aspektid:

Ressursipiirangud pedagoogikaõppes: Praegustes õppekavades on enamasti suunatud didaktikale ning erialateadmisi (sh rahatarkust) eeldatakse juba õppekavale tulles. „Sügavat erialateadmiste andmist ei ole, on vaid mõned valikained, kus neid oskusi on võimalik arendada.“

Õppekava juhid rõhutavad, et kohustuslikku õppekavasse on uute ainete lisamine äärmiselt keeruline ("ruumi lihtsalt ei ole"). Ühiskonnaõpetuse ja ajaloo õppekavad on sageli ühendatud, kusjuures ajalugu domineerib ressursikasutuses.

Järeldus: Rahatarkuse kursus peab toimima kas valikainena, täiendõppena või mikrokraadi osana, toetades lõimitud õpet, mitte eeldades alati eraldi ainetundi.

Kuna ühiskonnaõpetuse ja ajaloo õpetaja õppekavad on ühendatud, jaguneb ressurss kahe aine vahel ning ühiskonnaõpetuse didaktikat (sh rahatarkuse õpetamist) on olnud pigem vähe.

Programmijuhid tõid välja, et tulevastel pedagoogidel on rahatarkuse teemade vastu väiksem huvi kui demokraatia või rahvusvaheliste konfliktide teemade vastu. Samas kui majandusteemasid on tutvustatud, tekib tudengitel valmisolek ja soov neid tulevikus õpetada.

Intervjuudest selgus, et pedagoogika tudengitel puuduvad sageli baasteadmised majandusest ja ettevõtlusest ning nad võivad neid teemasid karta ("ettevõtlus on võõras").

Järeldus: Kursus peab täitma kaht rolli: toimima tasanduskursusena (erialaste baasteadmiste andmine ja huvi tekitamine) ja metoodikakursusena. See kinnitab vajadust säilitada tugev eraisiku rahanduse moodul, et luua vundament didaktikale.

Õppekava juhtide soovitusel õppekava arendamiseks:

- Ühiskonnaõpetuse ja ajaloo didaktikate lahku löömine annaks rohkem ruumi rahatarkuse teemadele.
- Ühiskonnaõpetuse mikrokraad, kuhu rahatarkuse ained on integreeritud.

- E-õppe põhised tasanduskursused erialateadmiste täiendamiseks enne pedagoogikaõppesse astumist.
- Metoodika õpetamine, kuidas rahatarkust erinevatesse õppeainetesse lõimida.

4 Järeldused ja soovitused

4.1 Valideerimistulemustel baseeruvad järeldused

Valideerimistulemuste põhjal võib teha järgmised järeldused ja soovitused õpiväljundite ning kursuse arendamiseks:

Järeldus 1: Erasisiku rahanduse sisuline pool on hästi kaetud. Tagasiside näitab, et finantsteemade käsitletus oli põhjalik ja vastajad hindasid seda kõrgelt. Seda kinnitab ka keskmine enesekindluse hinnang 8,29/10.

Järeldus 2: Didaktika moodul vajab olulist tugevdamist. See on kõige olulisem arenduskoht. Vastajad soovisid rohkem praktilisi tegevusnäiteid erinevate vanusegruppide jaoks, kaaslastele õpetamise kogemust, seoseid konkreetsete õpikutekstidega ja grupitööde võimalust.

Antud soovitus järgimine TalTechi rahatarkuse õppe puhul on komplitseeritud, sest eeldab selgelt suuremat rõhuasetust pedagoogika õppel ning vastava kompetentsi tekitamist. Arvestades, et vastav kompetents peaks olema olemas olemasoleva pedagoogikat õpetavatel ülikoolides ning õppekavadel, tasub kaaluda rahatarkuse ning didaktika mooduli eraldamist kaheks erinevaks õppeaineks, millest didaktika osa keskenduks eelkõige eakohaste näidete ning didaktikavõtete juurutamisele rahatarkuse kontekstis. See omakorda eeldab vastava (sh praktilise) kogemusega õppejõu olemasolu ja panust või sarnaselt õpetajate mentorklubide toimimisele, väljastpoolt kaasatud (praktiseerivate) õpetajate kaasamist, kes saaksid jagada oma kogemust erinevate kooliastmete lõikes. See tähendab kokkuvõttes arvestatavat õpetamismahtu ja väga erinevate praktiliste näidete läbitöötamist.

Arvestades läbiviidud täiendõppe kursuse tagasiside, siis teatud osal osalejatest oli keeruline täiskasvanutele (s.t. TalTechi üliõpilastele, sh bakalaureuse ja magistriõppe tudengid) suunatud näidete ülekandmist oma õpetamisse. Läbiviidud seminaride käigus arutlesid koolitusel osalejad mitmeid näiteid, kuidas erinevaid teemasid eakohaselt käsitleda, kuid kokkuvõttes puuduseid struktureeritud suunised ja materjalid, kuidas seda peaks tegema, ning seetõttu tundsid vähemalt osad koolitusel osalejad, et vastavast didaktika sisust jäi puudu. Ilmselt saab edaspidistel koolitustel antud temaatikat ning loengutes kuulud näitete eakohase edasiandmise olulisust veelgi rõhutada, kuid pigem jääb mulje, et õpetajad ootaks väga selgeid ja struktureeritud juhiseid, et nad ei peaks ise kõike nõ nullist leiutama, vaid saaksid võtta aluseks juba olemasolevad tunnikavad.

Järeldus 3: Proportsioon finantsteadmiste ja didaktika vahel võiks muutuda. 71% vastajatest eelistas proportsiooni 50-60% finantsteadmised / 40-50% didaktika praeguse

80/20 asemel. See viitab eelpool väljatoodud vajadusele potentsiaalselt eristada rahatarkuse teadmisi (ehk nt eraisiku rahanduse kursust) ning lisaks eraldi rahatarkuse didaktika kursust/moodulit, mille maht peaks senisest olema suurem. Samale vajadusele viitavad ka eraldiseisvalt õpetajatega läbi viidud intervjuud, kus tunti puudust vastavatest materjalidest ja juhenditest.

Järeldus 4: Eakohasus vajab suuremat tähelepanu. Mitmed vastajad märkisid, et näited ja ülesanded olid orienteeritud täiskasvanutele, mitte kooliõpilastele. Tulevases kursuses peaks iga teema juures olema konkreetsed näited ja harjutused erinevate kooliastmete jaoks.

4.2 Soovitused rahatarkuse teemalise didaktika kursuse arendamiseks:

1. Didaktika osa võiks olla mahus vähemalt 2-3 EAP ning igale finantsteema kohta pidada vastav didaktika seminar.
2. Praktiliste näidete lisamine: Koostada iga teema jaoks konkreetsed tunnikavad ja õppematerjalid erinevate kooliastmete jaoks (I–III kooliaste, gümnaasium).
3. Finantsarvutuste kohandamine: Eristada selgemalt õpetaja enda teadmiste taset ja kooliastmele sobivat keerukustaset.
4. Grupitööde ja harjutusõpetamise lisamine: Võimaldada osalejatel harjutada teemade õpetamist väikestes gruppides ja saada tagasisidet.
5. Õpikutekstide integreerimine: Lisada kursusele konkreetsed seosed kehtivate õpikutega (matemaatika, ühiskonnaõpetus, inimeseõpetus).
6. Kaasata didaktika seminare läbi viima praktikud (investeeringukogemusega tegevõpetajad), kes tunnevad koolireaalsust ja oskavad tuua eakohaseid näiteid.

4.3 Programmijuhtide vaade

Intervjuud ülikoolide programmijuhtidega rõhutavad, et õpetajakoolituses on enamik ressursist suunatud didaktikale ning erialateadmisi eeldatakse sageli sisseastumisel; eraldi rahatarkuse aine lisamine õppekavasse on seetõttu keeruline. Lahendusena nähakse muu hulgas didaktikate lahkulöömist (ühiskonnaõpetus vs ajalugu), mikrokraadiprogramme ja e-õppe põhiseid tasanduskursusi erialateadmiste täiendamiseks.

4.4 Õpetajate vaade

Õpetajate intervjuud toovad esile, et rahatarkuse õpe on koolides sageli killustunud ning sõltub tugevalt õpetaja enda teadmistest. Kõige enam jääb varju investeerimise teema,

kuna paljud õpetajad tunnevad end selles ebakindlalt. Õpetajad soovivad koondatud õppematerjale (ülesannete pank, töövihik, metoodilised materjalid) ning regulaarseid, regionaalselt kättesaadavaid täiendkoolitusi.

4.5 Õpiväljundite disaini järeldused

Õpiväljundid peavad ühendama eraisiku rahanduse põhipädevused ja õpetamisoskuse; pelgalt sisuteadmised ei taga rakendamist klassiruumis.

Didaktika osa tuleks kujundada tugevamaks ning siduda otseselt sisuteemadega (näited, juhtumid, mikroõpetamine).

Arvestada tuleb sihtgrupi väga erineva eelteadmiste tasemega: vajalik on tasandav baasmoodul või e-õppe lahendus.

Investeermise ja riskide teema vajab eraldi rõhuasetust: õpilaste huvi on suur, kuid õpetajate teadmised ebaühtlased.

4.6 Soovitused edasiarenduseks

Muuta kursus modulaarseks (mikrokraad/valikmoodulid), et sobituda programmijuhtide poolt kirjeldatud piiratud õppekava mahuga.

Tulevikus suurendada didaktika osakaalu pedagoogikatudengite sihtrühmas (siht: 40–50% didaktika). Tuua didaktika seminaride käigus sisse täiendavaid eakohaseid ja praktilisi juhtumeid (tüüpolukorrad, arvutused, otsustusraamid), mida õpetajad saaksid kasutada ning ideaalis luua koondatud õppematerjalide pakett (ülesannete pank, töölehed, videod, testid) ning juhised allikakriitikaks (sh AI ja „finfluencerid“).